

Αριθμός 3684/2009

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Φεβρουαρίου 2009, με την εξής σύνθεση: Γ. Παναγιωτόπουλος, Πρόεδρος, Δ. Κωστόπουλος, Φ. Αρναούτογλου, Ν. Σκλίας, Αγγ. Θεοφιλοπούλου, Θ. Παπαευαγγέλου, Δ. Πετρούλιας, Αν. Γκότσης, Χρ. Ράμμος, Ν. Μαρκουλάκης, Π. Κοτσώνης, Ι. Μαντζουράνης, Δ. Σκαλτσούνης, Γ. Ποταμιάς, Μ. Γκορτζολίδου, Ε. Νίκα, Ι. Γράβαρης, Ι. Ζόμπολας, Δ. Γρατσιάς, Β. Γρατσιάς, Α. Ντέμισιας, Σ. Παραμυθιώτης, Φ. Ντζίμας, Σπ. Χρυσικοπούλου, Ηρ. Τσακόπουλος, Β. Καλαντζή, Μ. Σταματελάτου-Μπεριάτου, Σύμβουλοι, Ό. Παπαδοπούλου, Μ. Τριπολιτσιώτη, Κ. Λαζαράκη, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Β. Μανωλόπουλος.

Για να δικάσει την από 7 Φεβρουαρίου 2007 αίτηση:

της , η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: α) Γεωρ. Σωτηρέλη (Α.Μ. 13849), β) Φωτ. Κουβέλη (Α.Μ. 5461) και γ) Παν. Δημητρόπουλο (Α.Μ. 17778), που τους διόρισε στο ακροατήριο,

κατά των: 1) , κατοίκου Ζωγράφου Αττικής, ο οποίος παρέστη με το δικηγόρο Λάμπρο Γεωργακόπουλο (Α.Μ. 25632), που τον διόρισε στο ακροατήριο, 2)..... έως και 51) .. , όλων κατοίκων Ζωγράφου Αττικής, οι οποίοι δεν παρέστησαν.

Η πιο πάνω αίτηση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της υπ' αριθμ. 117/2008 αποφάσεως του Γ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της μείζονος σπουδαιότητας των τιθεμένων ζητημάτων.

Με την αίτηση αυτή η αναιρεσείουσα επιδιώκει να αναιρεθεί η υπ' αριθμ. 81/2007 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της παραπεμπτικής αποφάσεως, η οποία επέχει θέση εισηγήσεως από τον Εισηγητή, Σύμβουλο Ν. Μαρκουλάκη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίου της αναιρεσεύουσας, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο του πρώτου αναιρεσιβλήτου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου κ α ι

Α φ ο ύ μ ε λ έ τ η σ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α φ α

Σ κ έ φ θ η κ ε κ α τ á τ ο Ν ó μ ο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ειδικά γραμμάτια παραβόλου Α` 2655596, 2655597, 2655598/2007).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η αναίρεση της 81/2007 αποφάσεως του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, καθ' ο μέρος με την απόφαση αυτή απορρίφθηκε ένσταση της αναιρεσεύουσας, υποψηφίας Δημάρχου κατά τις δημοτικές εκλογές της 15.10.2006 στο Δήμο Ζωγράφου Αττικής με το συνδυασμό «.....», κατά του από 23.10.2006 πίνακα αποτελεσμάτων του Πρωτοδικείου Αθηνών για τον εν λόγω Δήμο. Ειδικότερα, με την ένσταση αυτή η αναιρεσεύουσα ζήτησε από το Διοικητικό Πρωτοδικείο να διατάξει επαναληπτικές εκλογές μεταξύ των δύο σχετικώς πλειοψηφησάντων συνδυασμών, δηλαδή α) του συνδυασμού των αναιρεσιβλήτων (υποψηφίου Δημάρχου και υποψηφίων δημοτικών συμβούλων) «.....», ο οποίος είχε καταλάβει την πρώτη θέση, με 13.916 ψήφους επί συνόλου 32.895 εγκύρων ψήφων (ποσοστό 42,30%) και είχε θεωρηθεί επιτυχών, και β) του ως άνω συνδυασμού της αναιρεσεύουσας, ο οποίος είχε καταλάβει τη δεύτερη θέση και είχε θεωρηθεί πρώτος επιλαχών.

3. Επειδή, η παρούσα υπόθεση εισάγεται ενώπιον της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας κατόπιν της 117/2008 αποφάσεως του Γ' Τμήματος του Δικαστηρίου, με την οποία η υπόθεση παραπέμφθηκε στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατά το άρθρο 14 παρ. 2 περ. β' του π.δ. 18/1989 (Α' 8), λόγω της μείζονος σπουδαιότητας των τιθεμένων ζητημάτων.

4. Επειδή, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Διοικητικό Πρωτοδικείο, ερμηνεύοντας την ένσταση της ήδη αναιρεσεύουσας, δέχθηκε ότι αυτή εστρέφετο μόνον κατά του ήδη πρώτου αναιρεσιβλήτου (υποψηφίου Δημάρχου του πλειοψηφήσαντος συνδυασμού). Κατά συνέπεια, η κρινόμενη αίτηση ασκείται παραδεκτώς μόνον κατά του ως άνω πρώτου αναιρεσιβλήτου, είναι δε απορριπτέα, ως απαράδεκτη, καθ' ο μέρος στρέφεται κατά των λοιπών αναιρεσιβλήτων (υποψηφίων δημοτικών συμβούλων του πλειοψηφήσαντος συνδυασμού), οι οποίοι δεν νομιμοποιούνται παθητικώς, αφού δεν ήταν διάδικοι κατά την δίκη ενώπιον του δικάσαντος δικαστηρίου.

5. Επειδή, το άρθρο 54 παρ. 1 του Συντάγματος όριζε ότι : «Το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο». Ήδη, μετά τη συνταγματική αναθεώρηση του έτους 2001, το άρθρο 54 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι : «Το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο που ισχύει από τις μεθεπόμενες εκλογές, εκτός και αν προβλέπεται η ισχύς του άμεσα από τις επόμενες εκλογές με ρητή διάταξη που ψηφίζεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών». Η ως άνω νέα διάταξη που προστέθηκε κατά τη συνταγματική αναθεώρηση δεν έχει έδαφος εφαρμογής στο εκλογικό σύστημα αναδείξεως των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, αφού η διάταξη αυτή θεσπίσθηκε, προκειμένου να αποτρέπεται η τυχόν ευκαιριακή, προς όφελος της εκάστοτε κυβερνητικής πλειοψηφίας, μεταβολή του εκλογικού συστήματος και των εκλογικών περιφερειών, για την ανάδειξη της Βουλής (βλ. Πρακτικά Συζητήσεων Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής, Συνεδριάσεις ΡΚΑ/21.2.2001, σελ. 438 επ. και ΡΚΒ/22.2.2001, σελ. 472 επ.), πρόκειται δε για ρύθμιση που δεν επιδέχεται ανάλογη εφαρμογή, δεδομένου ότι θέτει περιορισμούς στην άσκηση του νομοθετικού έργου. Συνεπώς, σε κάθε περίπτωση, δεν τίθεται θέμα εφαρμογής στην προκειμένη υπόθεση της ως άνω νέας συνταγματικής διατάξεως, είναι δε απορριπτέος, ως αβάσιμος, ο λόγος αναίρεσεως που στηρίζεται στην αντίθετη νομική εκδοχή και με τον οποίο, ειδικότερα, υποστηρίζεται ότι, ενόψει της διατάξεως αυτής, δεν έπρεπε να εφαρμοσθεί στις επίμαχες δημοτικές εκλογές του έτους 2006 το νέο εκλογικό σύστημα του άρθρου 50 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων -ν. 3463/2006- (εκλογή με ποσοστό 42% των εγκύρων ψήφων), αλλά το σύστημα του προϊσχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα -π.δ. 410/1995- (εκλογή με απόλυτη πλειοψηφία) και ότι, συνεπώς, το δικάσαν δικαστήριο όφειλε να διατάξει επαναληπτικές εκλογές μεταξύ των δύο σχετικώς πλειοψηφησάντων συνδυασμών.

Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Δ. Κωστόπουλος, Φ. Αρναούτογλου, Α. Θεοφιλοπούλου, Χ. Ράμμος, Π. Κοτσώνης, Μ. Γκορτζολίδου, Ι. Γράβαρης, Δ. Γρατσίας και Α. Ντέμσιας, κατά την γνώμη των οποίων, από την ως άνω νέα διάταξη του άρθρου 54 παρ. 1 του Συντάγματος απορρέει η αρχή της σταθερότητας του εκλογικού δικαίου, ως ειδικότερη έκφραση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης (άρθρο 52 του Συντάγματος) που επιβάλλουν την τήρηση κανόνων έντιμου εκλογικού ανταγωνισμού. Η αρχή αυτή διατρέχει το σύστημα όλων των εκλογικών αναμετρήσεων, δηλαδή τόσο τις βουλευτικές, όσο και τις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, δεδομένου, άλλωστε, ότι ούτε από την διατύπωση της εν λόγω διατάξεως, ούτε από τις προπαρασκευαστικές εργασίες ψηφίσεως της προκύπτει η βούληση του αναθεωρητικού νομοθέτη για την εφαρμογή της αρχής αυτής μόνο στις βουλευτικές εκλογές. Ενόψει των ανωτέρω, η διάταξη του άρθρου τέταρτου του ν. 3463/2006, σύμφωνα με την οποία η ισχύς, πλην άλλων, του άρθρου 50 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων αρχίζει από τη δημοσίευση του εν λόγω νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (δηλαδή από τις 8.6.2006), και επομένως, εφαρμόζεται από τις πρώτες, μετά την ημερομηνία αυτή, δημοτικές εκλογές, αντίκειται, κατά τούτο, στο άρθρο 54 παρ. 1 του Συντάγματος.

6. Επειδή, το Σύνταγμα του έτους 1975, όπως ισχύει μετά την αναθεώρηση ορισμένων διατάξεών του με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ορίζει στο άρθρο 1 παρ. 2 και 3 ότι : «2. Θεμέλιο του πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία. 3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό,

υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα» Στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου». Στο δε άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη». Επίσης, στο άρθρο 51 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως νόμος ορίζει . . .». Ενώ, στο άρθρο 52 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργιών της Πολιτείας, που έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση. Νόμος ορίζει τις ποινικές κυρώσεις κατά των παραβατών της διάταξης αυτής». Περαιτέρω, στο άρθρο 54 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο . . .». Τέλος, στο άρθρο 102 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και τις κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή τους στους επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους. 2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές τους εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, όπως νόμος ορίζει. 3 . . . 4. Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται, όπως νόμος ορίζει . . . 5. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται, για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών . . .».

7. Επειδή, το, κατά το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, δικαίωμα της συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή της Χώρας περιλαμβάνει την δυνατότητά του αφενός μεν να εκλέγει τους αντιπροσώπους του στο Κοινοβούλιο (ενεργητικό εκλογικό δικαίωμα), αφετέρου δε να εκθέτει ο ίδιος υποψηφιότητα αντιπροσώπου (παθητικό εκλογικό δικαίωμα), εφόσον βεβαίως και στις δύο περιπτώσεις συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τα σχετικά άρθρα του Συντάγματος και τη λοιπή νομοθεσία. Τα ανωτέρω ισχύουν και για την εκλογή των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ο.τ.α.) πρώτου και δευτέρου βαθμού, αφού και η εκλογή αυτή ανάγεται στην πολιτική ζωή της Χώρας γενικώς. Εξ άλλου, ο τρόπος της συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή της Χώρας, στο μέτρο που δεν ρυθμίζεται από το Σύνταγμα, επαφίεται στον κοινό νομοθέτη (άρθρα 51 παρ. 3, 54 παρ. 1 και 102 παρ. 2 του Συντάγματος), ο οποίος όμως δεν μπορεί να θεσπίσει διατάξεις που αναιρούν ή περιορίζουν υπερμέτρως το ανωτέρω δικαίωμα συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή της Χώρας (πρβλ. ΑΕΔ 35/1985, 13/1997). Κατά την ειδικότερη ρύθμιση του τρόπου εκλογής των αρχών των ο.τ.α. ο κοινός νομοθέτης διαθέτει μεν ευρύ, κατ' αρχήν, περιθώριο εκτιμήσεως για τον καθορισμό, εν όψει των πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών που επικρατούν κάθε φορά, του, κατά την κρίση του, πλέον προσφόρου και ενδεδειγμένου για τις συγκεκριμένες περιστάσεις εκλογικού συστήματος, πάντοτε όμως, υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως της αρχής της ισότητας του εκλογικού δικαιώματος (άρθρα 4

παρ. 1 και 51 παρ. 3 του Συντάγματος) και της απορροούσης από την έννοια της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας αρχής της ευρύτερης δυνατής λαϊκής εκπροσωπήσεως (πρβλ. ΑΕΔ 36/1990), οι οποίες διέπουν επίσης την εκλογή των αρχών των ο.τ.α., αλλά και υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας (πρβλ. ΑΕΔ 36/1990), υπό την έννοια ότι οι τιθέμενοι περιορισμοί στο δικαίωμα συμμετοχής του πολίτη στην πολιτική ζωή της Χώρας, δυνάμει των διατάξεων που ρυθμίζουν τον τρόπο αναδείξεως των αρχών των ο.τ.α., πρέπει να επιδιώκουν πάντοτε σκοπό συνταγματικά θεμιτό και να μην είναι δυσανάλογοι, σε σχέση με το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

8. Επειδή, με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114) κυρώθηκε ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, με τον οποίο, κατά την εισηγητική έκθεση του νόμου, επιδιώκεται η διαμόρφωση ισχυροτέρων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού. Ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων προβλέπει τις αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων κατά τομείς (άρθρο 75), όπως Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Ποιότητας ζωής και εύρυθμης λειτουργίας των πόλεων και οικισμών, Απασχόλησης κ.λπ. Στις διατάξεις που αφορούν στους τομείς αυτούς (παρ. Ι του εν λόγω άρθρου 75) περιέχεται ενδεικτική απαρίθμηση τοπικών υποθέσεων, για τις οποίες έχουν αρμοδιότητα οι Δήμοι και οι Κοινότητες. Στην παρ. ΙΙ του ίδιου άρθρου 75 του Κώδικα ορίζονται και οι κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες των Δήμων και Κοινοτήτων (π.χ. τήρηση ληξιαρχικών βιβλίων, τέλεση πολιτικού γάμου κ.λπ.). Περαιτέρω, ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων ορίζει ότι ο Δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, τη δημαρχιακή επιτροπή και τον δήμαρχο (άρθρο 19). Ορίζεται επίσης ότι ο δήμαρχος και οι δημοτικοί σύμβουλοι εκλέγονται κάθε τέσσερα χρόνια (άρθρο 23). Ο εν λόγω Κώδικας καθιερώνει υπέρ του δημοτικού συμβουλίου γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας (άρθρο 93), προβλέπει δε τον δήμαρχο ως μονομελές όργανο διοίκησης, με συγκεκριμένες αρμοδιότητες (άρθρο 86). Εξ άλλου, στο άρθρο 50 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι: «1. Στις εκλογές των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον σαράντα δύο τοις εκατό (42%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες, όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 51, 57 και 59 . . . 2. Δήμαρχος . . . εκλέγεται ο επικεφαλής του επιτυχόντος συνδυασμού. 3. . . ».

Περαιτέρω, στο άρθρο 51 παρ. 1 του αυτού Κώδικα ορίζεται ότι : «Από το σύνολο των εδρών των δημοτικών . . . συμβούλων, τα τρία πέμπτα (3/5) ανήκουν στον επιτυχόντα συνδυασμό και τα δύο πέμπτα (2/5) στους επιλαχόντες ανάλογα με τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, που έλαβε καθένας από αυτούς . . . ».

Τέλος, στο άρθρο 59 παρ. 1 του εν λόγω Κώδικα ορίζεται ότι : «Στους Δήμους, αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει το ποσοστό, που απαιτεί το άρθρο 50 παρ. 1, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή μόνο ανάμεσα στους υποψήφιους δημάρχους των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους.

Επίσης η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και στην περίπτωση που δύο από τους ανακηρυχθέντες συνδυασμούς ισοψηφήσουν συγκεντρώνοντας ο καθένας ποσοστό τουλάχιστον

σαράντα δύο τοις εκατό (42%). Επιτυχών θεωρείται ο υποψήφιος δήμαρχος και ο συνδυασμός του που συγκέντρωσε στην επαναληπτική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία ολόκληρου του αριθμού των έγκυρων ψηφοδελτίων. Αν στην επαναληπτική ψηφοφορία οι δύο αυτοί συνδυασμοί ισοψηφήσουν, το πρωτοδικείο ενεργεί κλήρωση για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού».

9. Επειδή, υπό την ισχύ του Συντάγματος του 1975, ο νομοθέτης επεδίωξε την εξασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας των δήμων, μέσω της θεσπίσεως εκλογικών συστημάτων που ενισχύουν τον πλειοψηφούντα συνδυασμό.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις των άρθρων 40 και 44 του ν. 8/1975 (Α' 168), όπως κωδικοποιήθηκαν με τα άρθρα 64 και 68 του π.δ. 933/1975 (Α' 297), ο νομοθέτης προέβλεψε ότι επιτυχών θεωρείται ο συνδυασμός που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των εγκύρων ψηφοδελτίων, αν δε κανείς συνδυασμός δεν λαμβάνει την πλειοψηφία αυτή, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο σχετικώς πλειοψηφησάντων συνδυασμών. Περαιτέρω, με τις διατάξεις αυτές θεσπίσθηκε σύστημα καθορισμού εκ των προτέρων του αριθμού των εδρών των δημοτικών συμβούλων που λαμβάνουν ο επιτυχών και ο επιλαχών συνδυασμός (2/3 και 1/3 των εδρών, αντιστοίχως). Παρόμοιες ρυθμίσεις περιελήφθησαν στα άρθρα 61, 62 και 66 του ν. 1065/1980 (Α' 168). Ακολούθως, το ανωτέρω σύστημα κατανομής των εδρών μεταβλήθηκε με τις διατάξεις των άρθρων 8, 9 και 12 του ν. 1270/1982 (Α' 93), οι οποίες προέβλεψαν την εκπροσώπηση στο δημοτικό συμβούλιο όλων των συνδυασμών που συγκεντρώνουν το εκλογικό μέτρο (και όχι μόνον των δύο πρώτων συνδυασμών, όπως προέβλεπαν οι ως άνω προγενέστεροι νόμοι). Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του νόμου αυτού, ο επιτυχών συνδυασμός (δηλαδή, όπως και στο προϊσχύσαν σύστημα, εκείνος που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία στον πρώτο ή στο δεύτερο γύρο) λαμβάνει τα 3/5 του συνόλου των εδρών, οι δε επιλαχόντες συνδυασμοί τα 2/5 των εδρών, ανάλογα με τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε καθένας από αυτούς, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο νόμο. Αντίστοιχες ρυθμίσεις περιελήφθησαν στα άρθρα 63, 64 και 68 του π.δ. 76/1985 (Α' 27), 65, 66 και 70 του π.δ. 323/1989 (Α' 146) και 71, 72 και 76 του προϊσχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 410/1995, Α' 231). Εν συνεχεία, με το άρθρο 2 του ν. 3434/2006 (Α' 21) τροποποιήθηκαν τα άρθρα 71 και 76 του π.δ. 410/1995 και ορίσθηκε ότι θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον 42% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων και ότι, αν κανένας συνδυασμός δεν συγκεντρώσει την απαιτούμενη αυτή πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μόνο μεταξύ των υποψηφίων δημάρχων των δύο συνδυασμών που έλαβαν τις περισσότερες ψήφους. Οι τελευταίες αυτές ρυθμίσεις επανελήφθησαν στον κυρωθέντα με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ο οποίος, κατά τα λοιπά, διетήρησε το ως άνω σύστημα κατανομής εδρών (3/5 στον επιτυχόντα συνδυασμό και 2/5 στους επιλαχόντες), κατά τα ήδη εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη. Όπως δε προκύπτει από τις αιτιολογικές εκθέσεις των ως άνω Ν. 3434/2006 και Ν. 3463/2006, ο νομοθέτης επιδιώκει τη διασφάλιση της υπάρξεως ισχυρότερων δήμων, μέσω της προκρίσεως εκλογικού συστήματος, κατά το οποίο ο συνδυασμός που ανακηρύσσεται επιτυχών να μη στηρίζεται σε ευκαιριακές συμμαχίες, αλλά να έχει ενιαίο προγραμματικό λόγο.

10. Επειδή, ενόψει όλων των προεκτεθέντων, η διάταξη του άρθρου 50 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.), κατά την οποία στις εκλογές των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών ο συνδυασμός που πλειοψήφησε με ποσοστό σαράντα δύο τοις εκατό (42%) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, προβλέφθηκε για σκοπό που είναι, κατ' αρχήν, συνταγματικά θεμιτός, δεδομένου ότι ο νομοθέτης με την ρύθμιση αυτή επεδίωξε την εξασφάλιση της εύρυθμης και αποδοτικής λειτουργίας των οργάνων διοικήσεως των δήμων και, για τον λόγο αυτό, προέκρινε εκλογικό σύστημα, κατά το οποίο ο συνδυασμός που ανακηρύσσεται επιτυχών να μην στηρίζεται σε προεκλογικές- ευκαιριακές συμμαχίες και μάλιστα μεταξύ των δύο γύρων των εκλογών, αλλά να έχει ενιαίο προγραμματικό λόγο για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ζητημάτων τοπικού ενδιαφέροντος (βλ. τις αιτιολογικές εκθέσεις των νόμων 3463/2006 και 3434/2006). Εφ' όσον δε το ανωτέρω προβλεπόμενο ποσοστό εκλογής διασφαλίζει δημοκρατική νομιμοποίηση στα όργανα διοικήσεως των δήμων, η ανωτέρω ρύθμιση, καθ' εαυτήν, εναρμονίζεται με τις εκτιθέμενες στην 7η σκέψη συνταγματικές διατάξεις και αρχές. Περαιτέρω, ενόψει του συνταγματικώς θεμιτού σκοπού της διασφάλισης της υπάρξεως ισχυρών και αποτελεσματικών δημοτικών αρχών, η, κατά τις ως άνω διατάξεις των άρθρων 50 παρ. 1, 51 παρ. 1 και 59 παρ. 1 του Κ.Δ.Κ., ενίσχυση του συνδυασμού, ο οποίος συγκέντρωσε το 42% των εγκύρων ψήφων και ανακηρύχθηκε επιτυχών, με τα 3/5 των εδρών του δημοτικού συμβουλίου (δηλαδή με το ποσοστό των εδρών που προέβλεπε και το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς για τον επιτυχόντα συνδυασμό) δεν αντιβαίνει στις συνταγματικές αρχές ούτε της ισότητας του εκλογικού δικαιώματος και της ευρύτερης δυνατής λαϊκής εκπροσώπησης, ούτε της αναλογικότητας, αφού η εν λόγω ρύθμιση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ακατάλληλη για την επίτευξη του ως άνω, συνταγματικώς θεμιτού, σκοπού ούτε, τέλος, ότι υπερακοντίζει το σκοπό αυτό. Και είναι μιν αληθές ότι οι επί πλέον έδρες που παραχωρούνται στον επιτυχόντα συνδυασμό που συγκέντρωσε ποσοστό 42% των εγκύρων ψηφοδελτίων, άνω της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των εδρών, μπορεί να φθάσουν και τις τέσσερις (4) επί 45μελούς δημοτικού συμβουλίου (27 αντί των 23), τούτο όμως δικαιολογείται από λόγους εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας του δημοτικού συμβουλίου, δεδομένου ότι τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου εξακολουθούν να ασκούν τις επαγγελματικές τους δραστηριότητες και μπορεί να μη κατοικούν στη διοικητική περιφέρεια του Δήμου (βλ. άρθρο 95 παρ. 3 του Κ.Δ.Κ.) και, επομένως, είναι ενδεχόμενο να απουσιάζουν συχνά από τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου. Επί πλέον τούτο δικαιολογείται και από το ότι μέλος του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να ανεξαρτητοποιηθεί από τη δημοτική παράταξη, με την οποία έχει εκλεγεί (βλ. άρθρο 94 παρ. 4 του Κ.Δ.Κ.). Κατά την ειδικότερη γνώμη που διετύπωσε ο Σύμβουλος Γ. Ποταμιάς, η διάταξη του άρθρου 50 παρ. 1 του ΚΔΚ ως ρύθμιση εντάσσεται κυρίως στις διατάξεις που ορίζουν τη μέθοδο αναδείξεως των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης και όχι στις συνταγματικές αρχές (αρχή καθολικότητας, ισότητας κ.λπ.) συγκροτήσεως του εκλογικού σώματος του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης. Κατά την επιλογή του πλέον προσφόρου και ενδεδειγμένου, ενόψει των πολιτικών και κοινωνικών συνθηκών, εκλογικού συστήματος οφείλει ο νομοθέτης να λαμβάνει υπ' όψη τον θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως αυτός οριοθετείται από το άρθρο 102 του Συντάγματος (διοίκηση των τοπικών υποθέσεων από όργανα των Ο.Τ.Α., διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια αυτών, εκλογή αρχών με καθολική και μυστική ψηφοφορία, άσκηση εποπτείας του Κράτους επί των Ο.Τ.Α. κ.λπ.). Κατά την εν λόγω συνταγματική διάταξη οι εκλεγόμενες αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι, κατά τη φύση τους, διοικητικά όργανα για την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και δεν έχουν χαρακτήρα πολιτικού οργάνου για την λήψη πολιτικών αποφάσεων. Εξάλλου ο ΚΔΚ δεν θεσπίζει με τις διατάξεις του κάποιο κοινοβουλευτικό σύστημα, εντός του οποίου να υφίσταται μία «Βουλή» ως όργανο θεσπίσεως κανόνων δικαίου και μία εξαρτώμενη από αυτήν «Κυβέρνηση», ως όργανο λήψεως

πολιτικών αποφάσεων, αλλά ορίζει ότι ο Δήμος διοικείται από το δημοτικό συμβούλιο, τη δημαρχιακή επιτροπή και τον δήμαρχο (άρθρα 19, 23).

Περαιτέρω, ο νομοθέτης, λαμβάνοντας υπ' όψη και τις δυσλειτουργίες που προκύπτουν κατά την διοίκηση των τοπικών υποθέσεων από προϊσχύσαντα εκλογικά συστήματα, δύναται να μεταβάλλει το εκλογικό σύστημα και να θεσπίσει είτε σύστημα πλειοψηφικό, είτε αναλογικό, είτε συνδυασμό των δύο συστημάτων (μικτό) και, πάντως, αποβλέποντας σε μεγαλύτερη συνοχή και σταθερότητα των αρχών που προέρχονται από έναν συνδυασμό, δύναται να ορίσει ως επιτυχόντα ένα συνδυασμό που συγκεντρώνει το 42% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, δηλαδή ποσοστό που υπολείπεται, κατά ορισμένες μονάδες, του ποσοστού 50% συν ένα. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Α. Θεοφιλοπούλου, Χ. Ράμμος, Π. Κοτσώνης, Μ. Γκορτζολίδου, Ι. Γράβαρης, Δ. Γρατσιάς και Α. Ντέμσιας, προς την γνώμη των οποίων ετάχθησαν και οι Πάρεδροι Ο. Παπαδοπούλου και Κ. Λαζαράκη, οι οποίοι υπεστήριξαν ότι η ανωτέρω διάταξη του άρθρου 50 παρ. 1 του ισχύοντος κώδικα δήμων και κοινοτήτων (ν. 3463/2006), σύμφωνα με την οποία στις εκλογές των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων, για να θεωρηθεί συνδυασμός ως επιτυχόν, αρκεί να συγκεντρώσει το 42% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, παραβιάζει τις εκτεθείσες στη σκέψη 7 συνταγματικές αρχές και διατάξεις. Ειδικότερα, κατά μεν το μέρος που με τη θέσπιση της διατάξεως αυτής επιδιώκεται η διασφάλιση της υπάρξεως ισχυρών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή η διασφάλιση συνθηκών αποτελεσματικής λειτουργίας των δημοτικών οργάνων, η ρύθμιση υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο και, επομένως, τη συνταγματική αρχή της αναλογικότητας. Τούτο δε διότι ο θεμιτός αυτός σκοπός εξυπηρετείτο πλήρως με την ισχύουσα από το 1975 ρύθμιση (ήδη άρθρο 51 παρ. Κ.Δ.Κ.), σύμφωνα με την οποία ο επιτυχόν συνδυασμός, ο οποίος, μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 3434/2006, ήταν εκείνος που συγκέντρωνε την απόλυτη πλειοψηφία των εγκύρων ψηφοδελτίων, ελάμβανε τα 2/3, και από το 1982 τα 3/5 των εδρών του δημοτικού συμβουλίου. Κατά το μέρος δε που με την ίδια ρύθμιση επιδιώκεται ο επιτυχόν συνδυασμός να μην στηρίζεται «σε ευκαιριακές συμμαχίες αλλά να έχει ενιαίο προγραμματικό λόγο», η ρύθμιση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι επιδιώκει θεμιτό σκοπό, ικανό να δικαιολογήσει απόκλιση, και μάλιστα σε τόση έκταση, από τις συνταγματικές αρχές της ισότητας του εκλογικού δικαιώματος και της ευρύτερης δυνατής λαϊκής εκπροσωπήσεως. Τούτο δε διότι στα δημοκρατικά πολιτεύματα η συνεργασία των πολιτικών φορέων που διεκδικούν την ψήφο των πολιτών (και ο συνακόλουθος συγκερασμός των προγραμμάτων τους) δεν μπορεί να θεωρηθεί, άνευ ετέρου, κίνδυνος που η έννομη τάξη οφείλει οπωσδήποτε να αποτρέψει. Εξάλλου, ακόμη και υπό την εκδοχή ότι οι σκοποί που αναφέρονται στην εισηγητική έκθεση για την επίμαχη ρύθμιση δικαιολογούν απόκλιση από τις ανωτέρω συνταγματικές αρχές, η εν προκειμένω διαφορά κατά οκτώ ποσοστιαίες μονάδες (50-42) από το ποσοστό 50% συν μία ψήφο, δηλαδή από την αρχή της πλειοψηφίας, διαφορά η οποία δεν μπορεί, οπωσδήποτε, να θεωρηθεί αμελητέα, δεν ευρίσκεται εντός των συνταγματικώς ανεκτών ορίων, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι δεν υπάρχει ένδειξη στο νόμο ή στις προπαρασκευαστικές του εργασίες, ως προς τα κριτήρια, βάσει των οποίων προσδιορίστηκε το ποσοστό αυτό (42%).

11. Επειδή, εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, κατά τις δημοτικές εκλογές της 15ης Οκτωβρίου 2006 στο Δήμο Ζωγράφου Αττικής, βάσει του από 23.10.2006 πίνακα αποτελεσμάτων του Πρωτοδικείου Αθηνών πρώτος αναδείχθηκε ο συνδυασμός του πρώτου αναιρεσιβλήτου (υποψηφίου Δημάρχου) «.....», με 13.916 ψήφους επί συνόλου 32.895 εγκύρων

ψηφών (ποσοστό 42,30%), δεύτερος δε ο συνδυασμός της αναιρεσείουσας (υποψηφίας Δημάρχου) «.....».

Κατά του ως άνω πίνακα αποτελεσμάτων ασκήθηκε ένσταση από την αναιρεσείουσα ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών. Εν συνεχεία, ενώπιον του ιδίου δικαστηρίου ασκήθηκε αντένσταση από τον πρώτο αναιρεσίβλητο. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε δεκτό ότι η αντένσταση ήταν απορριπτέα, ως απαράδεκτη, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στην απόφαση αυτή. Περαιτέρω, με την ίδια απόφαση, το Διοικητικό Πρωτοδικείο, αφού εδέχθη ότι η ένσταση ασκήθηκε παραδεκτως, προχώρησε στην κατ' ουσίαν εξέταση αυτής. Ειδικότερα, το δικάσαν δικαστήριο εδέχθη ότι οι διατάξεις των άρθρων 50 παρ. 1, 51 παρ. 1 και 59 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006), βάσει των οποίων επιτυχών θεωρείται ο πλειοψηφίας συνδυασμός που συγκεντρώνει ποσοστό 42% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, στον οποίο και παραχωρούνται τα 3/5 των εδρών του δημοτικού συμβουλίου, δεν αντίκεινται στις συνταγματικές αρχές της ισοδυναμίας της ψήφου, της ευρύτερης δυνατής δημοκρατικής νομιμοποίησης των εκλεγόμενων δημοτικών οργάνων και της αναλογικότητας. Ενόψει αυτών, απορρίφθηκε με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση το υποβληθέν με την ένσταση της αναιρεσείουσας αίτημα προς το Διοικητικό Πρωτοδικείο να διατάξει επαναληπτικές εκλογές μεταξύ των ως άνω δύο σχετικώς πλειοψηφισάντων συνδυασμών, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 71 και 76 παρ. 1 του προϊσχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (π.δ. 410/1995), οι οποίες προέβλεπαν ότι θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων και ίσχυαν πριν από την αντισυνταγματική, κατά την αναιρεσείουσα, τροποποίησή τους με το άρθρο 2 του ν. 3434/2006 και, στη συνέχεια, με τα άρθρα 50 παρ. 1 και 59 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006). Σύμφωνα με τα γενόμενα δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, η ανωτέρω κρίση του δικάσαντος δικαστηρίου είναι νόμιμη, ανεξαρτήτως των ειδικότερων αιτιολογιών που περιέχονται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, είναι δε απορριπτέα, ως αβάσιμα, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την κρινόμενη αίτηση.

12. Επειδή, στο άρθρο 50 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.), κατά τα ήδη εκτεθέντα, ορίζεται ότι στις εκλογές για την ανάδειξη των δημάρχων και δημοτικών συμβούλων θεωρείται επιτυχών συνδυασμός αυτός που πλειοψήφησε με ποσοστό τουλάχιστον σαράντα δύο τοις εκατό (42%) του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων και επιλαχόντες, όσοι συνδυασμοί έλαβαν έστω και μία έδρα.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 58 του ως άνω Κώδικα, το γενικό αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών δημοσιεύεται με τοιχοκόλληση, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις παραγράφους αυτές. Στη δε παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου 58 του αυτού Κώδικα ορίζεται ότι : «Η τοιχοκόλληση και η δημοσίευση των προηγούμενων παραγράφων περιλαμβάνει πίνακα των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας, ο οποίος καταρτίζεται από το όργανο που είναι αρμόδιο για τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ψηφοφορίας. Ο πίνακας αυτός περιέχει : α) τον αριθμό των γραμμένων εκλογέων, β) το συνολικό αριθμό ψηφισάντων, γ) τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων, δ) τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε) τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων και στ) την εκλογική δύναμη κάθε συνδυασμού, δηλαδή το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων τα οποία έλαβε κάθε συνδυασμός». Ενώ, στο άρθρο 49 παρ. 1 του ίδιου Κώδικα ορίζεται ότι : «Οι διατάξεις της νομοθεσίας

για την εκλογή βουλευτών εφαρμόζονται αναλόγως και κατά τη διενέργεια των δημοτικών και κοινοτικών εκλογών για όσα θέματα δεν υφίσταται ειδική πρόβλεψη στις ρυθμίσεις του παρόντος». Εξ άλλου, στο άρθρο 4 παρ. 4 του ν. 3231/2004 «Εκλογή βουλευτών» (Α' 45) ορίζεται ότι : «Το αρμόδιο Πρωτοδικείο, για την αντίστοιχη εκλογική περιφέρεια συντάσσει (σε συμβούλιο) τον πίνακα των αποτελεσμάτων της, ο οποίος περιέχει : α. τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκλογέων, β. τον αριθμό των εκλογέων που ψήφισαν, γ. τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων, δ. τον αριθμό των άκυρων ψηφοδελτίων, ε. τον αριθμό των λευκών ψηφοδελτίων, και στ. τον αριθμό των εγκύρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε συνδυασμός και κάθε μεμονωμένος υποψήφιος . . .». Τέλος, στο άρθρο 1 του ν. 3434/2006 (Α' 21) ορίζεται ότι : «Κατά την αληθή έννοια των διατάξεων της παρ. 4 του άρθρου 4 και των άρθρων 5, 6, 7 και 8 του ν. 3231/2004 (ΦΕΚ 45 Α'), κατά τη σύνταξη, ανά εκλογική περιφέρεια, των πινάκων αποτελεσμάτων από τα αρμόδια δικαστήρια, κατά την κατανομή των εδρών, καθώς και για τον καθορισμό του εκλογικού μέτρου, τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται στα έγκυρα».

13. Επειδή, κατά την έννοια της ως άνω διατάξεως του άρθρου 50 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.), ερμηνευομένης σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 58 παρ. 4 του ίδιου Κώδικα, κατά την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού με ποσοστό τουλάχιστον 42% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων, τα λευκά ψηφοδέλτια δεν προσμετρώνται στα έγκυρα. Ενόψει της ειδικής αυτής ρυθμίσεως για τη διενέργεια των δημοτικών εκλογών δεν υφίσταται εν προκειμένω έδαφος αναλόγου εφαρμογής της διατάξεως της παρ. 4 του άρθρου 4 του ν. 3231/2004 (όπως ερμηνεύθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3434/2006), η οποία εφαρμόζεται κατά την εκλογή βουλευτών. Περαιτέρω, το Σύνταγμα (άρθρα 51 παρ. 3, 52, 54 παρ. 1, 102 παρ. 2) κατοχυρώνει το δικαίωμα του εκλογέα να εκδηλώνει την ελεύθερη και ανόθευτη πολιτική του βούληση, πλην άλλων, στις εκλογές για την ανάδειξη των αρχών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, είτε με θετική ψήφο προτίμησης συγκεκριμένου εκλογικού συνδυασμού, είτε με αρνητική ψήφο αποδοκιμασίας όλων των εκλογικών συνδυασμών. Έτσι, η αρνητική ψήφος αποδοκιμασίας κατοχυρώνεται συνταγματικά, υπό την έννοια ότι η εκλογική νομοθεσία πρέπει να εξασφαλίζει τη δυνατότητα στον εκλογέα να ρίπτει στην κάλπη λευκό ψηφοδέλτιο που θα αποτυπώνεται στους πίνακες των αποτελεσμάτων των εκλογών για την ανάδειξη των αρχών των ο.τ.α.

Κατά τα λοιπά όμως η ρύθμιση των εννόμων συνεπειών της λευκής ψήφου στη διαμόρφωση του εκλογικού αποτελέσματος καταλείπεται στον κοινό νομοθέτη (άρθρα 54 παρ. 1 και 102 παρ. 2 του Συντάγματος), ο οποίος καθορίζει, με ευρεία, κατ' αρχήν, διακριτική εξουσία, το περισσότερο πρόσφορο και ενδεδειγμένο εκλογικό σύστημα για την ανάδειξη των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τούτο δε διότι, εφόσον η λευκή ψήφος δεν εκφράζει συγκεκριμένη εκλογική προτίμηση, ο καθορισμός του βάρους της στην εκλογική διαδικασία συναρτάται προς το επιλεγόμενο τελικά από το νομοθέτη εκλογικό σύστημα. Κατά συνέπεια, η κατά τις ως άνω διατάξεις του Κ.Δ.Κ. μη προσμέτρηση των λευκών ψηφοδελτίων κατά τον υπολογισμό του ελαχίστου ορίου του 42% για την εκλογή Δημάρχου δεν αντίκειται ούτε στις αρχές της λαϊκής κυριαρχίας και της ισότητας της ψήφου, ούτε σε άλλη συνταγματική αρχή.

14. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, η αναιρεσείουσα προέβαλε με την ένστασή της ότι, κατά την ορθή έννοια των διατάξεων του ως άνω άρθρου 50 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.), ερμηνευομένων σύμφωνα με τις συνταγματικές αρχές της λαϊκής κυριαρχίας και της ισότητας της ψήφου, επιβάλλεται ο συνυπολογισμός των λευκών ψηφοδελτίων στις έγκυρες ψήφους, κατά τον υπολογισμό του ελαχίστου ορίου του 42% των εγκύρων ψήφων για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού, αφού, με την αντίθετη εκδοχή, οι λευκές ψήφοι εξομοιώνονται με τις άκυρες. Ενόψει των ανωτέρω, η αναιρεσείουσα ζήτησε με την ένστασή της να διαταχθεί από το Διοικητικό Πρωτοδικείο η διεξαγωγή επαναληπτικής ψηφοφορίας μεταξύ των ως άνω δύο σχετικώς πλειοψηφησάντων συνδυασμών, βάσει των διατάξεων του Κ.Δ.Κ., διότι, κατά την άποψή της, ο θεωρηθείς επιτυχών συνδυασμός του πρώτου αναιρεσιβλήτου συγκέντρωσε ποσοστό κατώτερο του 42% των εγκύρων ψήφων, στις οποίες, όπως, κατά τα ανωτέρω, ισχυρίσθηκε η αναιρεσείουσα, περιλαμβάνονται και οι λευκές.

Πιο συγκεκριμένα, όπως προέβαλε με την ένστασή της η αναιρεσείουσα, καταμετρήθηκαν, σύμφωνα με τον πίνακα αποτελεσμάτων, 32.895 έγκυρα ψηφοδέλτια υπέρ συνδυασμών και 1.077 λευκά και, επομένως, κατά την άποψή της, ο συνολικός αριθμός των εγκύρων ψηφοδελτίων ανέρχεται σε 33.972 (32.895 + 1.077), αφού δε ο συνδυασμός του πρώτου των αναιρεσιβλήτων έλαβε 13.916 ψήφους, το ποσοστό του επί των εγκύρων ψηφοδελτίων ανέρχεται, κατά την άποψη αυτή, σε 40,96%. Το δικάσαν δικαστήριο απέρριψε το ως άνω αίτημα της αναιρεσείουσας, αφού εδέχθη ότι, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 50 παρ. 1 και 58 παρ. 4 του Κ.Δ.Κ., συνάγεται ο μη συνυπολογισμός των λευκών ψηφοδελτίων στα έγκυρα κατά την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού και ότι οι διατάξεις αυτές δεν αντιβαίνουν στις ανωτέρω συνταγματικές αρχές. Με την κρινόμενη αίτηση η αναιρεσείουσα επαναφέρει τους ως άνω προβληθέντες με την ένσταση ισχυρισμούς της και προβάλλει ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο κατέληξε στην προαναφερόμενη κρίση του κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 50 παρ. 1 του Κ.Δ.Κ., οι οποίες, κατά την άποψή της, ερμηνεύθηκαν και εφαρμόσθηκαν από το δικάσαν δικαστήριο σε αντίθεση με τις ανωτέρω συνταγματικές αρχές, που επιβάλλουν, όπως αυτή προβάλλει, το συνυπολογισμό των λευκών ψηφοδελτίων στις έγκυρες ψήφους για την ανάδειξη του επιτυχόντος συνδυασμού. Ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι απορριπτέος, ως αβάσιμος, σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη.

15. Επειδή, μη προβαλλομένου άλλου λόγου αναιρέσεως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.

Διά ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στην αναιρεσείουσα την δικαστική δαπάνη του πρώτου αναιρεσιβλήτου, η οποία ανέρχεται στο ποσόν των εννιακοσίων είκοσι (460+460=

920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 20 Μαρτίου 2009

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Γ. Παναγιωτόπουλος

Β. Μανωλόπουλος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 20ης Νοεμβρίου 2009.

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

Π. Πικραμμένος

Β. Μανωλόπουλος

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δύναμης να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα,

Ο Πρόεδρος

Ο Γραμματέας

